

men, ved nærmere at overveie Sagen, har jeg fundet, at disse Uleiligheder ikke kunne undgaaes ved nye Bestemmelser om, hvorledes Capitelstarten skal sættes, og Marsagen, hvorfor jeg nu har begjært Ordet, er fornemmelig for at henlede Thingets og Regjeringens Opmærksomhed paa, om man ikke burde gaae en anden Vej, nemlig udgive en ny Lov, hvorved Capitelstartens Sættelse for Fremtiden kunde blive overflødig. Jeg tror ikke, at det stemmer med den Tilstand, hvori Agerdyrkningen nu befinder sig, og hvori den forventes at ville komme, at en saadan Capitelstart sættes. Den vil vanffellig nogenstunde kunne sættes retfærdigt, og den vil have skadelige Følger. Saa længe Capitelstarten saaledes sættes, er der mindre Fordeel for Landmanden ved at forædle Kornet end der ellers vilde være; det er vel ikke i samme Grad, men dog paa samme Maade til Skade for Agerbrugets Fremme som Naturalydelsen af Tiende. Det er en bekjendt Sag, at den Agerbruger, som anvender store Bekostninger paa sit Agerbrug, ikke kan komme ud af at afgive ^{1/10} af Bruttobesøbet af sine Producter, uden Skade. Noget Lignende finder Sted, naar Capitelstarten skal sættes; antage vi f. Ex., at det var muligt, at Sædearterne kunde forbedres, saaledes at de fik den dobbelte Værdi, saa vilde Følgen deraf være, at enhver Landmand, som havde Ydelsers efter Capitelstarten, vilde komme til at svare dobbelt saa meget, som han nu svarer, og det vilde være til Hindrer for Agerbrugets Fremme. Capitelstarten synes ogsaa at være noget forældet. Det er nu Brug hos alle dannede Folk, at man bestemmer Tingenes Værdi efter Sølv; en Marktrent Sølv har en usforanderlig Værdi, hvorimod Værdien af en Tønde Rug, Hvede eller Byg kan være af meget forskjellig Betskaffenhed. Man har vel havt den Hensigt ved at tage saadanne Ting, som udgjøre nogle af de vigtigste af Livets Fornødenheder, at Ydelsen skulde altid i et vist Forhold være svarende dertil; men det anvender man dog ikke i andre Tilfælde i Livet; jeg veed derfor ikke, hvorfor man mere skulde bruge det ved disse Ydelsers, fornemmelig Tienden og nogle andre Afgifter, som hæfte paa Landeindommene, med Hensyn til hvilke man især bruger Capitelstarten. Jeg

vil derfor stemme imod nærværende Lov og ønsker, at der maatte blive udarbejdet og forelagt et Lovforslag, hvorefter Capitelstartens Sættelse i Fremtiden bliver overflødig, hvilket kan ske ved at bestemme, hvorledes de Præstationer, som nu skulle ydes efter Capitelstarten, kunne overgaae til usforanderlige Afgifter, idetmindste forsaavidt der ikke kunde træffes en mindelig Overenskomst om, hvorledes der skulde forholdes i Fremtiden med de Ydelsers, som efter Loven ere bestemte at fastsættes ved Capitelstarten.

J. Knudsen: Jeg skal ikke indlade mig paa at omtale eller gaae ind paa den sidste Talers Foredrag; thi jeg tror, det vil blive meget vanffelligt at afgjøre, hvorvidt Capitelstarten i det Hele vil kunne undværes; jeg betvivler idetmindste meget, at den ærede Talers Plan vil lade sig realisere. Efter den Udtalelse, som er skeet af den meget ærede Ordfører, og ligeledes efter Udvalgets Fleertals Indstilling i den foreliggende Betænkning, er der mindre Sandsynlighed for, at mit Forslag vil gaae igjennem. Jeg tør heller ikke troe, at Forslaget i alle Dele har truffet det Rette, eller i det Hele er tilfredsstillende for Forsamlingen; og, naar jeg nu seer, at intet Endringsforslag er fremkommet, saa staaer det for mig som en Bebudelse af et Havblik foran Stormen. Jeg skal dog imidlertid ikke opholde den ærede Forsamling med, hvad jeg har at sige til Forsvar for mit Forslag. Jeg skal først tillade mig at bemærke, at jeg har frafaldet det oprindelige Forslag af den Grund, at jeg saameget som muligt ønskede at være i Overensstemmelse med det øvrige Udvalg, og desuden anseer jeg ogsaa Forslaget til § 1, som nu foreligger, i det Hele at være mere hensigtsmæssigt og tilfredsstillende end det oprindelige; thi ved den oprindelige § 1 vilde dog maaffee idetmindste Skinnet være imod den, idet man saameget har frygtet for en eenfaldig Botering, naar Communalbestyrelserne udelukkende skulde afgive samme. Jeg skal holde mig til § 1, som alene nu ligger til Forhandling. Den ærede Forsamling vil see, at § 1 gaaer ud paa at bestemme, at, istedetfor Sognepræsterne og Underøvrigheden, som forhen har opgivet Præsterne til Capitelstarten, har man nu fore,